

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2023 M. BIRŽELIO 29 D. SPRENDIMU NR. 1-TS-202 SUDARYTOS ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS NARKOTIKŲ KONTROLĖS KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025-11-03 Nr.1-VL-193

Anykščiai

Posėdis įvyko 2025 m. spalio 29 d. 13 val.

Posėdžio pirmininkė – Neringa Grybienė, VšĮ Anykščių rajono psichikos sveikatos centro medicinos psichologė.

Posėdžio sekretorė – Vaiva Daugelavičienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Sveikatos reikalų koordinatore.

Dalyvavo Komisijos nariai: Greta Gražienė, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus patarėja Anykščių, Molėtų rajonuose: Žaneta Bieliūnė, VšĮ Anykščių rajono psichikos sveikatos centro direktorė; Monika Ramoškienė, Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči visuomenės sveikatos stebėseną; Daiva Žiogienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė; Svetlana Šerelienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore.

Dalyvavo nuotoliniu būdu: Komisijos narys Dominykas Puzinas, Anykščių rajono savivaldybės tarybos narys; kviestinis asmuo Tomas Tomilinas, Lietuvos Respublikos seimo narys.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl leidimo dalyvauti komisijos posėdyje Lietuvos Respublikos seimo nario Tomo Tomilino padėjėjui Antanui Baurai, o Lietuvos Respublikos seimo nariui Tomui Tomilinui dėl leidimo dalyvauti nuotoliniu būdu.
2. Dėl supažindinimo su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos raštu, adresuotu Lietuvos Respublikos seimo nariui Tomui Tomilinui „Dėl vaikams ir jaunimui skirtų psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos, ankstyvosios intervencijos ir priklausomybės ligų gydymo paslaugų“ (pranešėjas Antanas Baura).
3. Dėl iki 2025 m. spalio 29 d. gautų policijos komisariato pranešimų apie fiksuotą nepilnamečių psichoaktyvių medžiagų vartojimą (pranešėja Svetlana Šerelienė).
4. Dėl Anykščių rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo mažinimo ir prevencijos 2025–2028 metų programos vykdymo aptarimo.

1. SVARSTYTA. Leidimas dalyvauti komisijos posėdyje Lietuvos Respublikos seimo nario Tomo Tomilino padėjėjui Antanui Baurai, o Lietuvos Respublikos seimo nariui Tomui Tomilinui leidimas dalyvauti nuotoliniu būdu.

Svetlana Šerelienė informavo, kad el. paštu gautas prašymas sudaryti galimybę dalyvauti 2025 m. spalio 29 d. Narkotikų kontrolės komisijos posėdyje nuotoliniu būdu Lietuvos Respublikos seimo nariui Tomui Tomilinui ir gyvai dalyvauti Tomo Tomilino padėjėjui Antanui Baurai, kad pristatyti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atsakymą į Seimo nario užklusą.

Neringa Grybienė. Kas už, kad leisti dalyvauti komisijos posėdyje Lietuvos Respublikos seimo nario Tomo Tomilino padėjėjui Antanui Baurai, o Lietuvos Respublikos seimo nariui Tomui Tomilinui leisti dalyvauti nuotoliniu būdu? Prašoma balsuoti.

Balsavo: 8 „už“.

NUTARTA: Leisti dalyvauti komisijos posėdyje Lietuvos Respublikos seimo nario Tomo Tomilino padėjėjui Antanui Baurai, o Lietuvos Respublikos seimo nariui Tomui Tomilinui leisti dalyvauti nuotoliniu būdu.

2. SVARSTYTA. Supažindinimas su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) raštu, adresuotu Lietuvos Respublikos seimo nariui Tomui Tomilinui „Dėl vaikams ir jaunimui skirtų psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos, ankstyvosios intervencijos ir priklausomybės ligų gydymo paslaugų“.

Neringa Gryblienė. Išklauskim Antano Bauros pranešimą.

Antanas Baura. Šio kreipimosi SAM tikslas buvo gauti daugiau informacijos aktualiais psichoaktyvių medžiagų vartojimo ir prevencijos klausimais ir sužinoti, kokią tolesnę šios problemos eigą mato SAM. Rašto Kopija nusiųsta Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierei Editai Žiobienei ir Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorai Ilmai Skuodienei. Rašte gauti atsakymai į 4 svarbius klausimus. Pristačius rašte pateiktą informaciją (Raštas pridedamas), vyko diskusijos.

Svetlana Šerelienė informavo, kad 2024 m. gautas Respublikinio priklausomybės ligų centro patvirtinimas, kad pagal įstaigos vidaus tvarką pacientai priimami nuo 14 metų. Reiškia, realybėje vyksta kitaip, negu teigiama SAM rašte. Komisijos nariai pritarė pasiūlymui, kad tikslinga būtų organizuoti geriau prieinamą pagalbą ne rajono, o regiono mastu, pvz. Panevėžyje. Šiuo metu Panevėžyje teikiama pagalba dienos stacionare nepilnamečiams nuo 14 metų, bet yra pavezėjimo problema.

Svetlana Šerelienė pažymėjo, kad labai svarbu ne tik pagalbos teikimas, bet ir jos efektyvumas.

3. SVARSTYTA. Iki 2025 m. spalio 29 d. gautų policijos komisariato pranešimų apie fiksuotą nepilnamečių psichoaktyvių medžiagų vartojimą.

Svetlana Šerelienė informavo komisijos narius apie iki 2025 m. spalio 29 d. gautus pranešimus apie fiksuotą nepilnamečių psichoaktyvių medžiagų vartojimą:

Gauta pranešimų dėl:

Elektroninių cigarečių turėjimo, papildų turėjimo, rūkymo. Gauta 12 pranešimų (10 pranešimų apie veiką padariusius berniukus, apie mergaites – 2).

Cigarečių turėjimo, rūkymo. Gauti 5 pranešimai (5 pranešimai apie veiką padariusius berniukus).

Alkoholio vartojimo. Gauti 28 pranešimai (6 pranešimai apie veiką padariusius berniukus, apie mergaites – 22). Yra pasikartojančių atvejų. Dėl vienos nepilnametės gauti 5 pranešimai.

Narkotinių medžiagų ar vaistų vartojimo be gydytojo paskyrimo. Gauti 3 pranešimai. Visi 3 pranešimai apie berniukus. Fiksuotas vieno asmens pasikartojantis atvejis.

Priklausomybių ligų centre gydėsi 3 nepilnamečiai – 2 berniukai ir viena mergaitė. Viena mergaitė vykti konsultacijai į priklausomybių ligų centrą atsisakė. Socialinių įgūdžių ugdymo stovykloje „Įgūdžių laboratorija“ Antalieptėje, Zarasų rajone, dalyvavo 4 nepilnamečiai (2 vaikinai ir 2 merginos).

Anykščių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Ankstyvosios intervencijos programoje, kuri skirta 12-18 metų jaunuoliams, eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems alkoholį ar kitas psichoaktyvias priemones (išskyrus tabako gaminius), bet dar neturintiems išreikštų priklausomybės požymių, dalyvavo 20 jaunuolių.

Vyko diskusijos, aptarta vienos mergaitės, kuri atsisako pagalbos, konkreti situacija. Visi komisijos nariai sutiko, kad pristatyti psichoaktyvių medžiagų vartojančių skaičiai yra galimai mažesni, negu realybėje, bet galima pasidžiaugti, kad 2024 m. situacija buvo blogesnė.

4. SVARSTYTA. Anykščių rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo mažinimo ir prevencijos 2025–2028 metų programos vykdymas.

Komisijos nariai, atstovaujantys programoje dalyvaujančias institucijas, pasidalino informacija ir savo darbinėmis patirtimis priklausomybių klausimu. Vyko diskusijos ir aptarimas plano priemonių.

Neringa Grybienė apibendrina diskusijas ir pasiūlė balsuoti dėl tokio nutarimo:

I sekantį Komisijos posėdį pakviesti dalyvauti Anykščių jaunimo klubo – atviro jaunimo centro ir visų bendrojo ugdymo mokyklų atstovus pasidalinti gerąja patirtimi priklausomybių srityje.

Prašoma balsuoti.

Balsavo: 8 „už“.

NUTARTA:

I. I sekantį Komisijos posėdį pakviesti dalyvauti Anykščių jaunimo klubo – atviro jaunimo centro ir visų bendrojo ugdymo mokyklų atstovus pasidalinti gerąja patirtimi priklausomybių srityje.

Komisijos pirmininkė

Neringa Grybienė

Posėdžio sekretorė
Daugelavičienė

Vaiva

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos seimo nariui
Tomui Tomilinui

2025-08- Nr. 10-
į 2025-07-02 Nr. SN(T3)-S-2

Kopija

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos
kontrolierei Editai Žiobienei
el. paštas vtaki@vtaki.lt

Valstybės vaiko teisių apsaugos
ir įvaikinimo tarnybos prie
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
direktorei Ilmai Skuodienei
el. paštas info@vaikoteises.lt

DĖL VAIKAMS IR JAUNIMUI SKIRTŲ PSICHOAKTYVIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO PREVENCIJOS, ANKSTYVOSIOS INTERVENCIJOS IR PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ GYDYMO PASLAUGŲ

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos seimo nario Tomo Tomilino 2025 m. liepos 2 d. raštą Nr. SN(T3)-S-2 „Dėl informacijos suteikimo“ (toliau – Raštas) ir teikia informaciją apie Rašte iškeltus klausimus ir pasiūlymus:

1. **Dėl siūlymo ankstinti amžių, nuo kurio galima gauti Respublikinio priklausomybės ligų centro (toliau – RPLC) paslaugas.** Ministerijos teisės aktuose nėra įvardinta amžiaus riba, nuo kurios turėtų būti prieinamos paslaugos vaikams, turintiems priklausomybių, įskaitant priklausomybes nuo psichoaktyvių medžiagų ir technologijų. Kaip rodo RPLC praktika, vaikų paauglių psichiatrai ir kiti gydyme dalyvaujantys specialistai (pvz. medicinos psichologai, socialiniai darbuotojai ir kt.) įvertinę konkrečias situacijas ir aplinkybes, gali priimti sprendimą nehospitalizuoti pvz. į stacionarinius psichosocialinės reabilitacijos skyrius, jaunesnio amžiaus vaikų, jei tai galėtų turėti neigiamą poveikį jų raidai ar saugumui. Pavyzdžiui, esant situacijai, kai skyriuje tuo metu gydomi vyresnio amžiaus paaugliai (pvz., 16–17 metų), gali būti priimtas sprendimas nehospitalizuoti 10–12 metų amžiaus vaiko dėl rizikos, kad vyresni pacientai gali daryti neigiamą įtaką jaunesniam vaikui (per dalijimąsi patirtimi, elgesio modeliais ir pan.). Tokiais atvejais siūlomi kiti galimi pagalbos ir/ar gydymo metodai (dienos stacionaras, individualios gydytojo konsultacijos, stebėjimas pirminiame lygyje (psichikos sveikatos centruose) ar pan. Todėl realus paslaugų

Biudžetinė įstaiga
Vilniaus g. 33
LT-01402 Vilnius

Tel. +370 800 66 004
El. p. ministerija@sam.lt, <https://sam.lrv.lt>
E. pristatymo dėžutės adresas 188603472

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 188603472

prieinamumas tam tikrais atvejais priklauso ir nuo aplinkybių, galinčių paveikti gydymo saugumą bei efektyvumą.

2. Dėl savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose vykdomos Ankstyvosios intervencijos programos adaptavimo, pritaikant ją vaikams nuo 12 metų. Ministerija nori atkreipti dėmesį, kad Ankstyvosios intervencijos programos tikslinė grupė jau dabar yra vaikai nuo 12 metų amžiaus,

3. Dėl prevencinių programų peržiūrėjimo, užtikrinant jų turinio aktualumą ir pritaikymą šiuolaikinėms jaunimo elgsenos tendencijoms.

Didelis dėmesys psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos plėtrai yra skirtas strateginiuose dokumentuose ir pagal juos įgyvendinamas priemonės – Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintoje Nacionalinėje darbotvarkėje narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų (toliau – Nacionalinė darbotvarkė)¹, Nacionalinės darbotvarkės įgyvendinimo 2024–2026 metų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 336 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų įgyvendinimo 2024–2026 metų plano patvirtinimo“² ir 2022–2030 metų SAM Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programoje.

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. V-1255 patvirtintos 2022–2030 metų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 11-001-02-10-02 „Stiprinti gyventojų psichikos sveikatą bei plėtoti psichoaktyviųjų medžiagų ir kitų priklausomybę sukeliančių veiksnių kontrolę ir vartojimo prevenciją“ aprašą numatyta įgyvendinti nacionalinės pažangos projektą „Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės ir veiksmingumo didinimas“: remiantis gerąją tarptautine patirtimi numatyta parengti ir išbandyti stebėsenos ir mokslo duomenimis grįstą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo integruotos prevencijos modelį, orientuotą į vaikus ir paauglius (tarptautinių ir nacionalinių ekspertų pagalba atrinktas modelis bus adaptuotas Lietuvai ir išbandomas 12 savivaldybių), bus parengtos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos kokybės ir veiksmingumo metodinės rekomendacijos, stiprinamos prevencijos įgyvendinime dalyvaujančių nacionalinio ir savivaldybės lygmens specialistų kompetencijos. Remiantis prevencijos modelio išbandymo rezultatais, modelį planuojama įdiegti nacionaliniu lygmeniu, o savivaldybių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos veiklą sistemingai finansuoti iš valstybės tikslinės dotacijos savivaldybėms. Šis projektas bus įgyvendinamas pasitelkiant Europos Komisijos, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros agentūros ekspertinę pagalbą pagal techninės paramos projektą „Lietuvos jaunimo psichikos sveikatos gerinimas stiprinant psichologinį atsparumą ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją“.

Pagal regioninę pažangos priemonę „Gerinti kokybišką visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose“, bendrai priklausomybės ligų prevencijos (psichoaktyviųjų medžiagų

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1bc8cc00faf111edbc0bd16e3a4d3b97?jfwid=-1l7zma86m>

² <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/a39854800e9511efbcbfb318996800a8>

vartojimo mažinimo) ir visuomenės sveikatos gerinimui skirtoms paslaugoms savivaldybėse finansuoti iki 2029 m. numatyta apie 22 mln. Eur. Prioritetas teikiamas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo pirminės prevencijos ir intervencijos veikloms. Tikslinės grupės: vaikai, paaugliai, jaunimas ir jų aplinkos nariai (šeima, mokykla, bendruomenė).

Ministerija taip pat atlieka įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų galimų pakeitimų vertinimą, siekiant stiprinti psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės ir vartojimo prevencijos koordinavimą savivaldybės lygmeniu. Atlikus vertinimą ir išdiskutavus siekiamus pokyčius su valstybės institucijų ir savivaldybių atstovais, bus inicijuotos atitinkamų teisės aktų pataisos.

Ministerija išvardina visas taikomas priemones ir išreiškia viltį, kad jų įgyvendinimas ir tarpžinybinio bendradarbiavimo stiprinimas nacionaliniu ir savivaldybių lygiu prisidės prie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos stiprinimo, ir kartu su psichoaktyviųjų medžiagų kontrolės priemonėmis, prisidės prie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo mažinimo.

4. Dėl papildomo vaikų stacionarinio skyriaus RPLC tinkle steigimo. Vaikų ir paauglių stacionarinės psichosocialinės reabilitacijos paslaugos asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis, kol kas teikiamos tik Kauno filiale dėl patalpų ir specialistų trūkumo. Šiuo metu jau yra įrengtas Vaikų ir paauglių stacionarinės psichosocialinės reabilitacijos skyrius ir Vilniaus filiale, tačiau dėl vaikų paauglių psichiatrių trūkumo, kol kas šis skyrius negali pradėti darbo. Vaikų ir paauglių psichiatrių trūkumas yra kompleksinė problema, apie kurią Ministerijai yra žinoma ir šiuo metu ieškoma tvarių sprendimų šiai problemai spręsti.

Atsižvelgiant į tai, kad RPLC turi ribotą patalpų ir specialistų skaičių, siūlome savivaldybėms svarstyti stacionarinės psichosocialinės reabilitacijos steigimą savivaldybei pavaldžioje stacionarinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje.

5. Dėl galimybės vaikams po gydymo gauti tęstinę reabilitaciją. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gegužės 3 d. įsakymo Nr. 204 “Dėl priklausomybės ligų gydymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ aktualios suvestinės redakcijos (toliau – Priklausomybių gydymo aprašas) 18.2.2 papunkčiu, tęstinė pagalba po stacionarinio gydymo turėtų būti organizuojama pirminiame lygyje, t. y. psichikos sveikatos centruose, prie kurių asmenys yra prisirašę: „18.2.2. kai asmeniui baigiamos teikti 18.2.1 papunktyje nurodytos paslaugos, priklausomybės ligų gydymas tęsiamas psichikos sveikatos centre. Rekomenduojama asmeniui suteikti psichikos sveikatos centro komandos nario konsultaciją per 14 dienų nuo antrinio lygio priklausomybės ligų gydymo paslaugos suteikimo pabaigos.“ Priklausomybių gydymo aprašo 19 punktą nurodo, kad „19. Priklausomybės ligų gydymas baigiamas, kai asmuo pasiekia priklausomybės ligų remisiją ir (ar) Plane numatytus tikslus.“, o 20 Priklausomybių gydymo aprašo punktą numato, kad „20. Baigus priklausomybės ligų gydymą, toliau vykdomas palaikomasis gydymas ir (ar) atkryčio prevencija (profilaktika), kurios metu ne rečiau kaip kartą per 6 savaites (ne trumpiau kaip 6 mėnesius iš eilės) asmeniui suteikiama bent viena psichikos sveikatos centro komandos nario konsultacija. Apsilankymo metu pagal poreikį taikomas farmakoterapinis gydymas, psichologinis konsultavimas, motyvacinis interviu, rizikos ir apsauginių veiksnių vertinimas ir aptarimas, atliekamas psichiką veikiančių medžiagų nustatymo organizmo terpėse tyrimas ir (ar)

alkoholio koncentracijos iškvepiamame ore nustatymas techninėmis priemonėmis, asmeniui ir (ar) jo artimiesiems vykdoma psichoedukacija“.

Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymo Nr. V-943 „Dėl pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ pakeitimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2025 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-682, Psichikos sveikatos centrams yra skirtas skatinamasis priedas už priklausomybės ligomis sergančių asmenų priežiūrą. Paslauga laikoma suteikta, jei teikiant Priklausomybių gydymo apraše nurodytas paslaugas (išskyrus pakaitinį gydymą opioidiniais vaistinėmis preparatais), per paskutinius 12 mėnesių iš viso buvo ne mažiau kaip 6 apsilankymai pas pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros komandos specialistus, iš kurių buvo bent 1 apsilankymas pas gydytoją psichiatrą arba gydytoją vaikų ir paauglių psichiatrą.

Tęstinės pagalbos teikimas pirminėje sveikatos priežiūros paslaugų grandyje atitinka tarptautines rekomendacijas ir tendencijas priklausomybių gydyme, o taip pat atspindi šiuo metu vykdomos Psichikos sveikatos reformos tikslą teikti mažiau stacionarinių ir daugiau ambulatorinių paslaugų.

Dėkojame už Jūsų kreipimąsi ir išreikštą dėmesingumą šiai problemai.

Laikinais einanti sveikatos apsaugos ministro pareigas

Marija Jakubauskienė

Austėja Tamaliūnaitė, tel. +370 5 266 1462, el. p. austėja.tamaliunaite@sam.lt

Biudžetinė įstaiga
Vilniaus g. 33
LT-01402 Vilnius

Tel. +370 800 66 004
El. p. ministerija@sam.lt, <https://sam.lrv.lt>
E. pristatymo dėžutės adresas 188603472

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 188603472